

Praktyki handlowe

Zakaz sprzedaży produktów
z gratisami jest
sprzeczny z prawem
wspólnotowym
– pisze Michał Strzelecki | cz

Michał Strzelecki

Zakaz sprzedaży produktów z gratisami sprzeczny z prawem wspólnotowym

Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z 9 listopada 2010 r. (C-540/08) uznał, że austriackie przepisy, ustanawiające ogólny zakaz przyznawania konsumentom nieodpłatnych dodatków przy zakupie gazety lub czasopisma są sprzeczne z Dyrektywą nr 2005/29/WE o nieuczciwych praktykach handlowych. To kolejne orzeczenie trybunału, który w podobnych sprawach konsekwentnie stwierdza sprzeczność przepisów krajowych z prawem wspólnotowym. Komentowana sprawa ma jednak szczególne znaczenie. Po pierwsze – trybunał wyraźnie podkreślił, że przy ocenie sprzeczności z dyrektywą nie ma znaczenia, że zasadniczym celem ochrony przepisu krajowego jest ochrona interesu niż interes konsumenta (np. pluralizmu mediów czy też słabszych konkurentów). Wystarczy stwierdzenie, że taki przepis choć w niewielkim stopniu może służyć ochronie praw konsumenta. Po drugie – na wniosek rządu austriackiego sprawa została rozpoznana przez wielką izbę trybunału, w skład której wchodzi 13 spośród 27 sędziów trybunału, trudno zatem spodziewać się zmiany linii orzeczniczej.

Omawiane orzeczenie zostało wydane w odpowiedzi na pytanie prejudycjalne zadane przez Oberster Gerichtshof (austriacki odpowiednik polskiego Sądu Najwyższego), który rozpoznawał skargę rewizyjną wniesioną przez konkurenta wydawcy dziennika „Österreich”. Przedmiotem sporu sądowego były organizowane przez wydawcę dziennika wybory piłkarza roku, w których można było wziąć udział m.in. za pośrednictwem dołączonego do gazety kuponu. Osoby, które oddały głos w konkursie, mogły wygrać kolację ze zwycięzcą plebiscytu. Dlaczego sprawa trafiła do trybunału? Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych wprowadziła zamknięty katalog praktyk rynkowych uznawanych za nieuczciwe w każdych okoliczno-

ściach. W konsekwencji praktyki, które nie znalazły się na tzw. czarnej liście – a przypadek austriacki do takich należy – muszą być oceniane w świetle ogólnej definicji. I tak, praktyka handlowa jest uznawana za nieuczciwą, jeżeli jest sprzeczna z wymogami staranności zawodowej i w sposób istotny zniekształca lub może zniekształcić zachowanie gospodarcze przeciętnego konsumenta względem produktu. Rozstrzygając sprawę austriacką, trybunał wyjaśnił jednak, że praktyki nie mogą zostać uznane za nieuczciwe w rozumieniu powyższej definicji tylko dlatego, że możliwość uzyskania gratisu to dla sporej części konsumentów decydujący powód zakupu danej gazety.

Rozstrzygnięcie trybunału to dobra wiadomość dla polskich przedsiębiorców powszechnie posługujących się tego rodzaju praktyką. W Polsce istnieje ogólny zakaz sprzedaży produktów z dodatkami w postaci gratisów (art. 17a ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji). W świetle powyższego orzeczenia taki zakaz jest sprzeczny z prawem wspólnotowym. Oznacza to, że organy administracji – w szczególności prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – nie powinny kwestionować podobnych praktyk. Jeśli jednak to konkurent podejmie kroki **prawne**, sąd będzie musiał zastosować przepis krajowy, czyli wspomniany art. 17a. Wówczas sąd może odmówić wystąpienia czynu nieuczciwej konkurencji powołując się na pro-wspólnotową wykładnię przepisów prawa. Polegałoby to na uznaniu, że chociaż dołączenie gratisu spełnia przesłanki określone w powyższym przepisie, nie jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.

Orzeczenie trybunału potwierdza, że ustawodawca wspólnotowy nie przewidział, jak wielki wpływ na systemy **prawne** państw członkowskich będzie miała dyrektywa. Wprowadzenie tzw. czarnej listy miało przyczynić się do polepszenia ochrony konsumenta. Jak pokazuje praktyka, w wielu sytuacjach ją pogorszyło, ponieważ ograniczona czy wręcz wykluczona została możliwość zastosowania dużej liczby przepisów z różnych gałęzi prawa przewidujących ogólny zakaz określonych działań w celu ochrony interesu konsumentów. Przykładem może być art. 57 ust. 1 polskiej ustawy prawo telekomunikacyjne zakazujący ofert wiązanych, który był przedmiotem wyroku trybunału z dnia 11 marca 2010 r. w sprawie Telekomunikacji Polskiej (C 522/08).

Michał Strzelecki, radca **prawny** w **Kancelarii Grynhoff** Woźny Wspólnicy